

8. februar 2012
J.nr. 3401/1001-3773
Ref. Bak/SRA/TBB

Svar på spørgsmål fra Per Clausen, Enhedslisten, om forsyningsvirksomheder

Spørgsmål:

Der ønskes en redegørelse for de eksisterende muligheder for, at forsyningsvirksomheder under prisregulering kan:

- Udvikle teknologi i relation til virksomhedens drift
- Forske i teknologi i relation til virksomhedens drift
- Udtage patenter i relation til virksomhedens drift, udvikling og forskning
- Sælge eller overføre forskellige former for immaterielle værdier
- til private som offentlige selskaber.

Der ønskes en redegørelse for de eksisterende muligheder for, at forsyningsvirksomheder omdannet til kapitalselskaber underlagt årsregnskabsloven kan:

- Udvikle teknologi i relation til virksomhedens drift
- Forske i teknologi i relation til virksomhedens drift
- Udtage patenter i relation til virksomhedens drift, udvikling og forskning
- Sælge eller overføre forskellige former for immaterielle værdier
- til private som offentlige selskaber.

I hvilket omfang er det lovmedholdeligt at en kreds af kommuner danner et regionalt udviklingselskab som

- Etableres som et aktieselskab
- Ejers af de involverede kommuners forsyningselskaber
- Udvikler klimaoptimale løsninger inden for spildevand, varme, affald enten i selve selskabet eller i samarbejde mellem det regionale udviklingselskab og ejerkredsen.

Svar:

De forsyningsvirksomheder, der er naturlige monopoler, dvs. net- og transmissionsvirksomheder og Energinet.dk, er alle underlagt en økonomisk regulering i henhold til lovgivningen, f.eks. regler om indtægtsrammer eller hvile i sig selv-regulering. De forsyningspligtige virksomheder, der efter bevilling har monopol i hvert deres forsyningsområde til levering af elektricitet til forbrugere, der ikke har valgt anden leverandør, er omfattet af regulering af deres prisfastsættelse. Øvrige forsyningsvirksomheder, f.eks. elproduktion og elhandel, er konkurrenceudsat og derfor ikke omfattet af økonomisk regulering.

Den økonomiske regulering varierer mellem forsyningsarterne (el, naturgas, fjernvarme og Energinet.dk's transmissions- og systemopgaver). Men der er som hovedregel ikke forskel i den økonomiske regulering af virksomheder med kommunalt ejerskab og andre virksomheder inden for samme forsyningsområde.

Derimod er der, afhængigt af ejerskabet, forskel på de aktiviteter, som virksomhederne kan engagere sig i. Det skyldes, at det er en forudsætning for, at en kommune kan deltage i et aktieselskab, at der enten er hjemmel hertil i den skrevne lovgivning eller kommunalfuldmagtsregler.

På forsyningsområdet er kommuners deltagelse i selskaber i udstrakt grad reguleret af sektorlovgivningen, for eksempel elforsyningslovgivningen, naturgaslovgivningen etc.

Om de forskellige former for forsyningsvirksomhed kan oplyses følgende:

Elforsyningsvirksomheder:

I udgangspunktet skal bevillingspligtige elforsyningsvirksomheder varetage de opgaver, der omfattes af bevillingen. Hvis virksomhederne udøver aktiviteter, som ligger uden for bevillingen, skal de udskilles i selvstændige selskaber med begrænset ansvar.

For privatejede elforsyningsvirksomheder er der ikke begrænsninger i, hvilke aktiviteter de kan engagere sig i, eller omfanget af disse aktiviteter, så længe de er udskilt i selvstændige selskaber med begrænset ansvar.

Elforsyningsvirksomheder med helt eller delvist kommunalt ejerskab kan derimod alene indgå i følgende aktiviteter:

- En kommune kan enten som en del af den kommunale forvaltning eller via deres deltagelse i selskaber med begrænset ansvar varetage virksomhed, som er omfattet af elforsyningslovens § 2, stk. 1, dvs. elproduktion, netvirksomhed og elhandel.
- En kommune kan herudover deltage i anden virksomhed, som har nær tilknytning til den virksomhed, de udøver efter § 2, stk. 1, såfremt der er *en naturlig og snæver sammenhæng* mellem elforsyningsvirksomheden og den tilknyttede virksomhed, og forudsat den tilknyttede virksomhed har et *væsentligt mindre* arbejdsmæssigt og økonomisk omfang end den tilsvarende hovedvirksomhed.

Den tilknyttede virksomhed skal udøves på kommercielle vilkår i selskaber med begrænset ansvar, herunder eksempelvis aktieselskaber.

Dette betyder f.eks., at kommuner som tilknyttet virksomhed kan drive forsknings-, udviklings- og demonstrationsvirksomhed vedrørende deres egen hovedvirksomhed og herunder foretage salg mv. af rettigheder fra udvikling og forskning. De kommunalt ejede virksomheder vil således også kunne udtage patenter. Der er ikke begrænsninger på, hvem rettigheder kan sælges til.

Kommuner vil kunne etablere en fælles forsknings- og udviklingsvirksomhed sammen med andre kommuner eller private, så længe vilkårene om naturlig og snæver sammenhæng med hovedvirksomheden og omfang i forhold til hovedvirksomheden overholdes.

Naturgasforsyning:

Reglerne minder om reglerne på elområdet:

- En kommune kan deltage i distributionsvirksomhed, der udøves i kommunale fællesskaber eller i selvstændige selskaber med begrænset ansvar.
- En kommune kan – ligesom på elforsyningsområdet – deltage i anden virksomhed, som har nær tilknytning til naturgasvirksomheden, eller i virksomhed, som er begrundet i særlige forhold vedrørende udbredelsen af naturgas. En sådan virksomhed skal udøves på kommercielle vilkår i selskaber med begrænset ansvar.

Der er ikke tilsvarende begrænsninger for virksomheder uden kommunalt ejerskab.

Fjernvarme:

I det omfang den skrevne lovgivning ikke regulerer hjemlen til kommunal forsyningsvirksomhed, antages kommuner med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne at kunne drive forsyningsvirksomhed, herunder varmforsyningsvirksomhed. I det omfang forsyningsvirksomheden er reguleret af sektorlovgivningen, skal den kommunale forsyningsvirksomhed drives i overensstemmelse hermed.

Efter kommunalfuldmagtsreglerne skal forsyningsvirksomhed drives i overensstemmelse med hvile-i-sig-selv princippet. Det indebærer, at forsyningsvirksomhedens indtægter og udgifter set over en årrække skal balancere, samt at der skal være klar adskillelse mellem kommunens økonomi og den pågældende forsyningsvirksomheds økonomi. Formålet må ikke være at søge at opnå en økonomisk gevinst til kommunens kasse.

Når en kommune varetager varmforsyningsvirksomhed, skal det ske i overensstemmelse med reglerne i varmforsyningsloven, herunder lovens prisreguleringsbestemmelser. Endvidere fremgår det af varmforsyningslovens § 29, stk. 1, at klima-, energi- og bygningsministeren kan pålægge virksomheder, der driver varmforsyningsanlæg, at udføre forsknings- og udviklingsaktiviteter, som er nødvendige for anvendelsen af miljøvenlige produktionsteknologier inden for varmforsyningen. Der er ikke i praksis taget stilling til, om kommuner af egen drift vil kunne påtage sig sådanne opgaver.

Mulighed for kommuners dannelse af et regionalt udviklingsselskab:

Inden for de enkelte forsyningsformer vil kommunerne som anført kunne varetage visse forsknings- og udviklingsopgaver.

De gældende regler i el-, naturgas- og varmforsyningslovene er således til hinder for, at kommuner deltager i dannelsen af et regionalt udviklingsselskab med det formål at varetage et bredt spektrum af opgaver vedr. udvikling af klimaoptimale løsninger inden for spildevand, varme og affald.